

Bruxelles, den 11.9.2024
COM(2024) 404 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Rapport om status over energiunionen 2024

**(i henhold til forordning (EU) 2018/1999 om forvaltning af energiunionen og
klimainsatsen)**

1. INDLEDNING

Energipolitikken er afgørende for Europas konkurrenceevne, sikkerhed og dekarbonisering i retning af klimaneutralitet senest i 2050 og for opnåelse af målene om nulforurening, beskyttelse af biodiversiteten og den cirkulære økonomi. EU har inden for rammerne af den europæiske grønne pagt indført en stabil og ambitiøs energipolitisk ramme, der afspejler det forhold, at energi tegner sig for ca. 75 % af drivhusgasemissionerne.

I 2023 og 2024 konsoliderede Kommissionen den politiske ramme, der er nødvendig for at opfylde vores internationale forpligtelser og Unionens energi- og klimamål. Ved at opnå politisk enighed om alle centrale lovgivningssager i **Fit for 55-pakken**¹ har Den Europæiske Union lagt en klar kurs mod sine 2030-mål.

Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dets anvendelse af energi som våben har truet Europas energisikkerhed og dermed dets økonomiske sikkerhed. Som reaktion herpå lancerede EU **REPowerEU-planen** for at udfase afhængigheden af russiske fossile brændstoffer og træffe de nødvendige foranstaltninger, der er nødvendige for at opnå energisikkerhed og stabilisere markederne.

Tempoet i installationen af vedvarende energi har i de seneste år været rekordhøjt. EU har også reduceret sin afhængighed af russisk fossil gas, og energibesparelserne har begrænset forbruget. EU's energisikkerhed står dog stadig over for diverse udfordringer, lige fra importafhængighed og sikkerhedsrisici til voksende trusler fra klimaændringer og miljøforringelse. Den europæiske industris konkurrenceevne står over for betydelige udfordringer på grund af stigende konkurrence fra Kina, store forskelle i energipriserne i forhold til andre industrielle konkurrenter som USA og potentiel strategisk afhængighed af rene energiteknologier. Tilsvarende står borgerne over for høje energiregninger, som sammen med de stigende leveomkostninger yderligere reducerer deres købekraft.

Tempoet i retning af opnåelsen af EU's mål for energieffektivitet og vedvarende energi skal desuden øges yderligere for at sikre, at de nås.

Omstillingen til ren energi er afgørende for sikker, bæredygtig, konkurrencedygtig og økonomisk overkommelig energi for virksomheder og borgere med henblik på at bevare industrien (industri- og transportsektorer, hvor det er vanskeligt at nedbringe emissionerne, navnlig rene teknologisektorer) og kvalitetsjob i EU og for Europas økonomiske sikkerhed. Den overordnede geøkonomiske kontekst gør, at Kommissionen og EU skal levere konkrete resultater.

EU har for at opnå klimaneutralitet senest i 2050 fastsat et mellemliggende 2030-mål om en reduktion af nettodrivhusgasemissionerne på mindst 55 % i forhold til 1990² med en fuldstændig "Fit-for-55"-ramme for energi- og klimapolitikken, og Europa-Kommissionen har anbefalet et mellemliggende 2040-klimamål på 90 %³. Som led i vores engagement for at blive det første klimaneutrale kontinent senest i 2050 **arbejder Den Europæiske Union og dens medlemsstater på at opfylde klima- og energimålene for 2030 med synlige positive resultater for borgere og virksomheder.**

Den årlige **rapport om status over energiunionen måler EU's fremskridt hen imod målene for energiunionen, REPowerEU-planen og omstillingen til ren energi** i overensstemmelse med energi- og klimamålene.

Efter sidste års rapport om status over energiunionen⁴, som omhandlede udfordringer og resultater i 2020-2023, indeholder dette års rapport en oversigt over, **hvordan EU var i stand til at reagere på hidtil usete udviklinger og udfordringer** i det sidste år af denne Kommissions mandatperiode. Rapporten er inddelt i to dele: Den første del viser, hvordan de høje energi- og klimaambitioner under den europæiske grønne pagt og REPowerEU-planen dannede grundlag for EU's kriseresponsstrategi. Den skitserer også de skridt, der skal tages for at forbedre den europæiske industris konkurrenceevne. I anden del analyseres status for gennemførelsen af energiunionen i alle dens fem dimensioner:

¹ Revisionen af energibeskatningsdirektivet drøftes i Rådet.

² Forordning (EU) 2021/1119, artikel 4.

³ COM(2024) 63 final.

⁴ COM(2023) 650 final.

dekarbonisering, energieffektivitet, energisikkerhed, det indre energimarked og forskning, innovation og konkurrenceevne.

Status over energiunionen – vigtigste resultater

- **EU har vedtaget alle vigtige energi- og klimasager under Fit for 55-pakken, herunder ændringer som følge af REPowerEU-planen med henblik på hurtigt at udfase vores afhængighed og revisionen af EU ETS, der nu finder anvendelse på emissioner fra søtransport, ændrer reglerne om gratis tildeling for at tilskynde til industriel dekarbonisering og pålægger medlemsstaterne at anvende alle indtægter til klima- og energiformål.**
- **EU's drivhusgasemissioner er allerede faldet med 32,5 %⁵ i forhold til 1990, mens EU's økonomi er vokset med ca. 67 % i samme periode, hvilket afkobler væksten fra emissionerne.**
- **For emissioner, der er omfattet af ETS, viser de data, som EU-medlemsstaterne har indberettet indtil den 2. april 2024, et fald på 15,5 % i emissionerne i 2023 i forhold til 2022-niveauerne. Som følge af denne udvikling ligger ETS-emissionerne nu ca. 47 % under 2005-niveauerne og er godt på vej til at nå 2030-målet på -62 %.**
- **Foranstaltninger på EU-plan og nationalt plan har båret frugt og el- og gaspriser faldt drastisk sammenlignet med højdepunkterne i 2022, både på engros- og detailmarkederne. De er dog forblevet høje.**
- **EU opnåede en reduktion af gasforbruget på 18 % mellem august 2022 og maj 2024. Dette resulterede i en besparelse på omkring 138 milliarder kubikmeter (mia. m³) gas. Importen af russisk gas (rørledningsgas og flydende naturgas (LNG)) faldt fra en andel på 45 % af EU's samlede gasimport i 2021 til kun 18 % indtil august 2024 som følge af EU-sanktionerne, der forbyder import af søvejen af russisk råolie og raffinerede olieprodukter samt russisk kul.**
- **For hurtigt at erstatte den russiske gasforsyning og opretholde Europas energisikkerhed på kort og mellemlang sigt henvendte EU sig til andre internationale leverandører. Norge og USA er blevet EU's største gasleverandører – for henholdsvis rørledningsgas og LNG – med 34 % og 18 % af EU's gasimport i første halvdel af 2024.**
- **Der er bestilt et rekordstort antal på tolv nye LNG-terminaler og seks udvidelsesprojekter af eksisterende terminaler mellem 2022 og 2024. Samlet set forventes disse at øge EU's LNG-importkapacitet med 70 mia. m³ til 284 mia. m³ senest i 2024.**
- **EU's energiplatform bidrog til EU's diversificeringsmål. Den tiltrak mere end 180 virksomheder med henblik på bud og matchede europæiske købere med eksterne leverandører for mere end 75 mia. m³ naturgas mellem 2023 og 2024.**
- **EU's gaslagre havde en kapacitet på 59 % den 1. april 2024, hvilket udgjorde en ny rekord for slutningen af vintersæsonen. 19. august 2024 nåede EU målet om en gaslagerkapacitet på 90 % mere end to måneder før fristen den 1. november.**
- **Den første EU-liste over projekter af fælles interesse og projekter af gensidig interesse⁶ blev vedtaget af Kommissionen i november 2023 for at bidrage til at opbygge et infrastrukturnetværk i hele Europa, der er egnet til at opfylde vores ambitiøse diversificerings- og dekarboniseringsmål.**
- **Handlingsplanen for elnetten er fremlagt og vil imødegå de vigtigste udfordringer i forbindelse med udvidelse, digitalisering og bedre anvendelse af EU's eltransmissions- og distributionsnet.**
- **Forordningen om nettonulindustri og forordningen om kritiske råstoffer, som trådte i kraft i 2024, vil hjælpe med at styrke forsyningskædens modstandsdygtighed gennem diversificeret indkøb og opbygge et stærkt indenlandsk produktionsgrundlag for nettonulteknologier. De nye harmoniserede EU-regler for miljøvenligt design vil også bidrage til at reducere energiomkostningerne for europæiske virksomheder og borgere.**
- **Vindproduktionen overhalede gasproduktionen og blev EU's næststørste elektricitetskilde efter atomkraft. Med 56 GW nyinstalleret solenergi kapacitet i 2023 har EU sat endnu en rekord i forhold til de yderligere 40 GW, der blev installeret i 2022. Onshore- og offshorevindkraftanlæg i EU havde en samlet kumulativ**

⁵ Ekskl. emissioner fra international luftfart og søfart.

⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/projects-common-interest-and-projects-mutual-interest/key-cross-border-infrastructure-projects_en.

installeret kapacitet på 221 GW (201 GW på land, 19 GW offshore), idet der blev installeret 16 GW i 2023.⁷

- *Den Europæiske Brintbank er oprettet med finansiering fra EU ETS-innovationsfonden og har gennemført den første vellykkede runde af EU-auktioner, hvor der er tildelt næsten 720 mio. EUR til syv projekter vedrørende vedvarende brint i Europa.*
- *Kommissionen lancerede i begyndelsen af februar den europæiske industrielle alliance om små modulære reaktorer, som vil fremskynde udviklingen, demonstrationen og udbredelsen af de første projekter med små modulære reaktorer i EU inden begyndelsen af 2030.*
- *Kommissionen offentliggjorde i oktober 2023 en meddelelse om revision af den strategiske energiteknologiplan (SET-planen), det vigtigste instrument til gennemførelse af energiunionens søjle for forskning, innovation og konkurrenceevne.*
- *Med hensyn til gennemførelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner har EU medio juni 2024 udbetalt mere end 240 mia. EUR til medlemsstaterne for at gennemføre foranstaltningerne i deres planer. Medlemsstaterne har tildelt over 184 mia. EUR til støtte for energirelaterede reformer og investeringer siden lanceringen af genopretnings- og resiliensfaciliteten.*
- *Samhørighedspolitikprogrammerne for 2021-2027 har fortsat ydet central støtte til investeringer i energisektoren, idet der er afsat i alt 83 mia. EUR (inklusive national medfinansiering) til prioriteterne for energiunionen. Rene teknologier kan modtage yderligere støtte fra samhørighedsfondene med platformen for strategiske teknologier for Europa.*
- *Støtteforanstaltninger, der blev indført for at hjælpe husholdninger og virksomheder i lyset af høje energipriser, bidrog til at afbøde energikrisens indvirkning på leveomkostningerne.*
- *Mens vurderingen af udkast til ajourførte nationale energi- og klimaplaner i december 2023 har vist, at medlemsstaterne er fast besluttet på at intensivere indsatsen på nationalt og regionalt plan for at opfylde Fit for 55- og REPowerEU-målene, er der en ambitionskløft, herunder flaskehalse og manglende forbindelser til integrerede infrastrukturer hen imod Unionens 2030-mål og til at øge modstandsdygtigheden over for klimapåvirkninger. Kommissionen fremsatte henstillinger og har arbejdet tæt sammen med medlemsstaterne for at støtte den rettidige opfyldelse af Unionens 2030-mål i de endelige ajourførte nationale energi- og klimaplaner.*
- *Støtte til Ukraine, herunder landets energisektor, har fortsat været en topprioritet for Kommissionen og alle 27 medlemsstater. EU-civilbeskyttelsesmekanismen har ydet skønsmæssigt 900 mio. EUR i støtte til Ukraine. Ukraine Energy Support Fund har etableret sig som et vigtigt støtteværktøj til indkøb af energiudstyr, såsom leveringen af tusindvis af generatorer og effekttransformerer, og har mobiliseret mere end 500 mio. EUR frem til august 2024. EU's Ukraine-facilitet, der understøttes af planen for Ukraine, vil med sine 50 mia. EUR yde konsekvent finansiering til støtte for Ukraines genopretning og fremme af bæredygtig økonomisk vækst indtil 2027, yde særskilt finansiering på 96 mio. EUR til Ukraine Energy Support Fund samt yderligere midler til vinteren 2024 for at støtte Ukraines energisystem.*
- *EU har fortsat sine internationale energi- og klimadiplomati-bestræbelser for at diversificere energiimporten og styrke forbindelserne med internationale partnere og støtte partnerne i deres omstilling og adgang til energi. På COP28 bebudede EU det globale tilsagn om at tredoble kapaciteten inden for vedvarende energi og fordoble hastigheden af energieffektivitetsforbedringer inden 2030, hvilket er blevet godkendt af 132 lande, og målet er blevet anerkendt i afgørelsen om den første globale statusopgørelse. EU forpligtede sig desuden på COP28 til at udfase ineffektive subsidier til fossile brændstoffer og bebudede et tilsagn fra Team Europe på mere end 20 mia. EUR til Afrika-EU-initiativet om grøn energi (AEGEI)⁸ som en del af Global Gateway-investeringspakken mellem Afrika og Europa. Samtidig forpligtede 25 lande, herunder 12 medlemsstater, sig til at tredoble atomenergikapaciteten inden 2050.*

⁷ Tidlige indikationer (Ember) viser, at ca. 50 % af elproduktionen i første halvdel af 2024 kom fra vedvarende energikilder. Vind- og solenergi producerede desuden mere elektricitet end alle fossile brændstoffer tilsammen.

⁸ AEGEI er et Team Europe-initiativ under ledelse af Europa-Kommissionen, som har afsat 3,4 mia. EUR i tilskud mellem 2021 og 2027, og som støttes af 12 medlemsstater (Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Nederlandene, Portugal, Spanien, Sverige, Tyskland og Østrig) samt Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD). Dette Team Europe-initiativ har til formål at støtte udbredelsen af mindst 50 GW elektricitet fra vedvarende energikilder i Afrika og give mindst 100 millioner mennesker adgang til elektricitet senest i 2030.

- EU fører an i den globale indsats for at **reducere metanemissioner** fra energisektoren gennem det globale metantilsagn. Dets spin-off, nemlig initiativet **sænkning af organisk metan (LOW-Methane)** vedrørende metanemissioner fra affaldssektoren, blev lanceret på COP29. EU har desuden fortsat spillet en central rolle i **Mission Innovation**, dets vigtigste globale forum til stimulering af tiltag og investeringer i forskning, udvikling og demonstration med henblik på at gøre ren energi økonomisk overkommelig, attraktiv og tilgængelig for alle.
- Tilsvarende var EU's rolle afgørende for vedtagelsen af **Kunming-Montreals globale biodiversitetsramme** for at imødegå tab af biodiversitet, hvilket er afgørende for modvirkning af og tilpasning til klimaændringer.

2. TILVEJEBRINGELSE AF EN SIKKER OG KONKURRENCEDYGTIG ENERGI- OG KLIMAOMSTILLING Gennem den Europæiske Grønne Pagt og REPOWEREU-PLANEN

I maj 2022 reagerede Kommissionen på Det Europæiske Råds krav om hurtigst muligt at udfase Europas afhængighed af import af russisk energi ved at vedtage [REPowerEU-planen](#). Målet var hurtigt at mindske EU's afhængighed af russiske fossile brændstoffer, ikke kun ved at spare energi og diversificere vores forsyninger, men især ved at arbejde hen imod det langsigtede mål om at fremskynde omstillingen til ren energi ved at sætte mere fart i udbredelsen af vedvarende energi og energieffektivitetsforanstaltninger og forene kræfterne for at opnå et mere modstandsdygtigt energisystem og en ægte energiunion. Borgerne havde fremsat det samme krav i forbindelse med [konferencen om Europas fremtid](#)⁹.

Parallelt hermed vedtog EU de fleste af Fit for 55- og REPowerEU-klima- og energisagerne, hvilket gjorde det muligt at nå de af REPowerEU styrkede klima- og energimål for 2030. Dette er afgørende for at holde Europa på rette spor mod klimaneutralitet, gøre fremskridt med hensyn til tilpasning til klimaændringer i overensstemmelse med den europæiske klimalov og forbedre modstandsdygtigheden, konkurrenceevnen og den strategiske autonomi i EU's økonomi i lyset af et globalt kapløb om rene teknologier. Kommissionen har desuden gennem instrumentet for teknisk støtte assisteret¹⁰ 17 medlemsstater i forbindelse med gennemførelsen af REPowerEU ved at identificere reformer og investeringer med henblik på at udfase importen af fossile brændstoffer fra Rusland.

Takket være de foranstaltninger, der allerede er truffet, og den udviste enighed og beslutsomhed i forbindelse med håndteringen af krisen har EU hidtil kollektivt **overgået de fleste af de kortsigtede REPowerEU-mål, f.eks. en drastisk reduktion af importen fra Rusland**, og har truffet rettidige foranstaltninger, der har skabt et solidt grundlag for gennemførelsen af målene for den europæiske grønne pagt på mellemlang til lang sigt. På trods af øgede ambitioner er der dog stadig behov for en indsats i henhold til Kommissionens vurdering af de udkast til ajourførte nationale energi- og klimaplaner, der blev forelagt i 2023, og som har identificeret en ambitionskløft med hensyn til at opfylde 2030-målene for klima, vedvarende energi og energieffektivitet¹¹. Endvidere har kun 10 medlemsstater indtil videre indsendt deres endelige planer, hvilket giver anledning til stor bekymring.

2.1. Energibesparelser og reduktion af importen af russiske fossile brændstoffer

⁹ Navnlige forslag 18: "Reduktion af EU's afhængighed af udenlandske aktører på energiområdet".

¹⁰ [Supporting REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe – Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

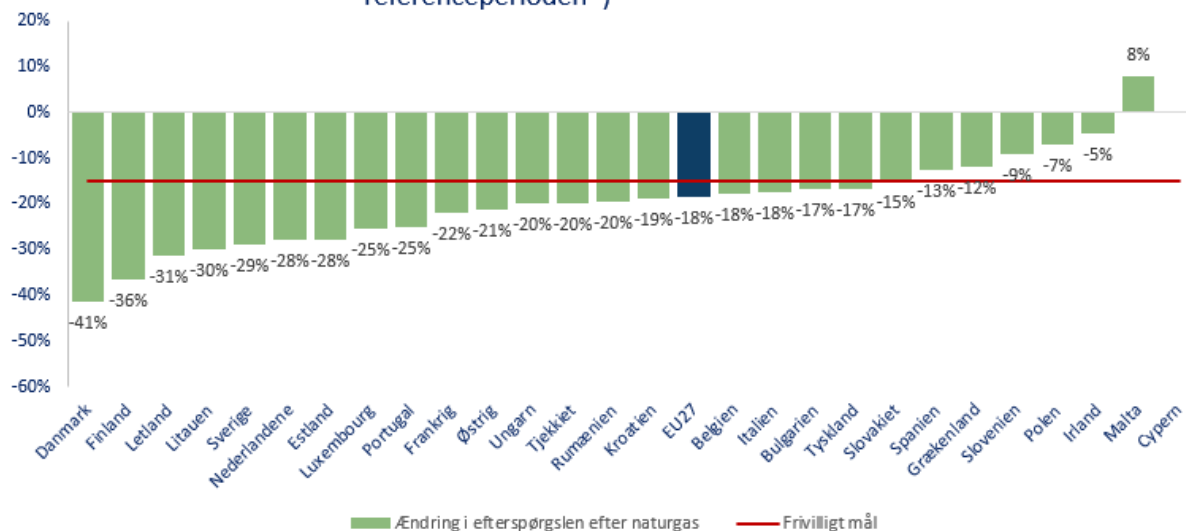
¹¹ Vurderingen kan udvikle sig efter den endelige ajourføring af de nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne skal forelægge senest den 30. juni 2024.

De umiddelbare foranstaltninger fokuserede på energibesparelser og forbedring af energieffektiviteten som den rene og billigste måde at håndtere energikrisen på. De foranstaltninger, der er truffet inden for rammerne af REPowerEU, har muliggjort et af de kraftigste fald i gasefterspørgslen nogensinde.

Parallelt med EU's sanktioner mod import af søvejen af russisk råolie og raffinerede olieprodukter¹² samt russisk kul faldt importen af **russisk gas (rørledningsgas og LNG) fra en andel på 45 % af EU's samlede gasimport i 2021 til kun 18 % i første halvdel af 2024** (fra 150,2 til 25,4 mia. m³), og **den årlige importmængde i 2023 faldt med 72 % fra 2021**. Der er tale om betydelige resultater, der bringer EU på rette spor med hensyn til hurtigst muligt at udfase importen af russiske fossile brændstoffer. Dette havde også store konsekvenser for Rusland, hvis indtægter fra salg af både rørledningsgas og LNG til EU er faldet med mere end 70 %, siden krisen var på sit højeste i 2022. Der er for nylig truffet foranstaltninger til at fokusere mere specifikt på Ruslands LNG-indtægter. I kølvandet på den **14. pakke af sanktioner**, der blev vedtaget den 24. juni 2024, **vil EU forbyde omladning af russisk LNG på EU's område** med henblik på omladning til tredjelande og **vil forbyde nye investeringer** samt levering af varer, teknologi og tjenesteydelser til **gennemførelse af russiske LNG-projekter, der er under konstruktion**, såsom Arctic LNG 2 og Murmansk LNG.

EU har overskredet sit frivillige mål om at reducere efterspørgslen efter gas med 15 % som fastsat i **forordningen om EU-koordinerede foranstaltninger til reduktion af gasefterspørgslen**¹³. Samlet set har EU reduceret sin gasefterspørgsel med 18 % fra august 2022 til maj 2024, svarende til 138 mia. m³ i gasbesparelser¹⁴. Disse besparelser er de kombinerede resultater af medlemsstaternes, virksomhedernes og borgernes indsats, som bidrog til at undgå forsyningsknaphed og sikre forsynings sikkerheden. Indsatsen for at reducere gasefterspørgslen blev forlænget ved en henstilling fra Rådet¹⁵.

Reduktion af efterspørgslen efter naturgas (august 2022 - maj 2024 i forhold til referenceperioden*)

¹² Som følge heraf kom kun 3 % af EU's samlede import af råolie i februar 2024 fra Den Russiske Føderation mod 27,2 % i andet kvartal 2022. Udsigterne for olieforsynings sikkerheden og oliepriserne er stabile, da markedsstramningen delvis blev opvejet af produktionsstigningen fra andre lande end OPEC+, hovedsagelig USA. De geopolitiske spændinger i Mellemøsten og i Ukraine understreger imidlertid de globale oliemarkeders sårbarhed. EU vedtog for nylig den 14. sanktionspakke rettet mod tankskibe, der er en del af Ruslands skyggeflåde.

¹³ COM(2022) 361 – Rådets forordning (EU) 2022/1369.

¹⁴ Kilde: Eurostat.

¹⁵ C/2024/2476.

Figur 1. Reduktion af efterspørgslen efter naturgas¹⁶

Kilde: Europa-Kommissionen baseret på Eurostat

Desuden vedtog EU hurtigt **obligatoriske mål for påfyldning af gaslagre** for fortsat at være forberedt på vintersæsonerne 2023 og 2024, hvilket giver stor sikkerhed for både forsyningsikkerheden og markedet. I henhold til forordningen om gaslagring¹⁷ skulle medlemsstaternes underjordiske gaslagerfaciliteter være fyldt op til mindst 80 % af deres kapacitet senest den 1. november 2022 og 90 % fra 2023 og fremefter. Den 1. april 2024 var gaslagrene på 59 % kapacitet, hvilket er rekord for slutningen af vintersæsonen, og den 19. august nåede EU målet om 90 % af lagerkapaciteten mere end to måneder forud for fristen den 1. november.

Kommissionen har desuden i årenes løb sammen med medlemsstaterne haft et samarbejde og en indgående koordinering omkring **EU's vinterberedskab** præget af enighed og solidaritet, navnlig via gaskoordinationsgruppen og elektricitetskoordinationsgruppen.

Begge foranstaltninger har sammen med **Fit for 55** og **lovgivningsmæssige hasteinitiativer**¹⁸ bidraget til at stabilisere energipriserne. Selv om detailpriserne på gas og elektricitet stadig ligger over niveauet før krisen, er de faldet betydeligt i forhold til toppen i 2022.

Disse nødforanstaltninger blev kombineret med betydelige fremskridt hen imod EU's langsigtede mål, idet den centrale Fit for 55-lovgivning blev tilpasset det øgede ambitionsniveau i REPowerEU-planen.

Efter vedtagelsen af det omarbejdede **direktiv om energieffektivitet** i september 2023 vedtog Kommissionen en række **anbefalinger** for at sikre direktivets gennemførelse og hjælpe medlemsstaterne i gennemførelsesprocessen. Kommissionen er også hurtigt begyndt at engagere sig i gennemførelsen af **direktivet om bygningers energimæssige ydeevne**, der blev vedtaget i april 2024, hvilket vil gøre det muligt sætte fart i dekarboniseringen af vores bygningsmasse, som stadig tegner sig for ca. 40 % af EU's samlede energiforbrug, og i sidste ende øge vores energisikkerhed og mindske vores afhængighed af importerede fossile brændstoffer. Den **europæiske mission om klimaneutrale og intelligente byer** har fortsat bidraget væsentligt til energisparemålene i REPowerEU-planen. 33 byer har nu modtaget et missionsmærke, som anerkender deres klimaforanstaltninger og investeringsplan for opnåelse af klimaneutralitet senest i 2030.

2.2. Hurtigere omstilling til ren energi

I 2023 og 2024 har EU gjort betydelige fremskridt med hensyn til at fremme omstillingen til ren energi med medlovgivernes vedtagelse af central lovgivning inden for rammerne af **Fit for 55-pakken**¹⁹ og fastsættelse af vigtige milepæle hen imod opnåelsen af **REPowerEU-målene**.

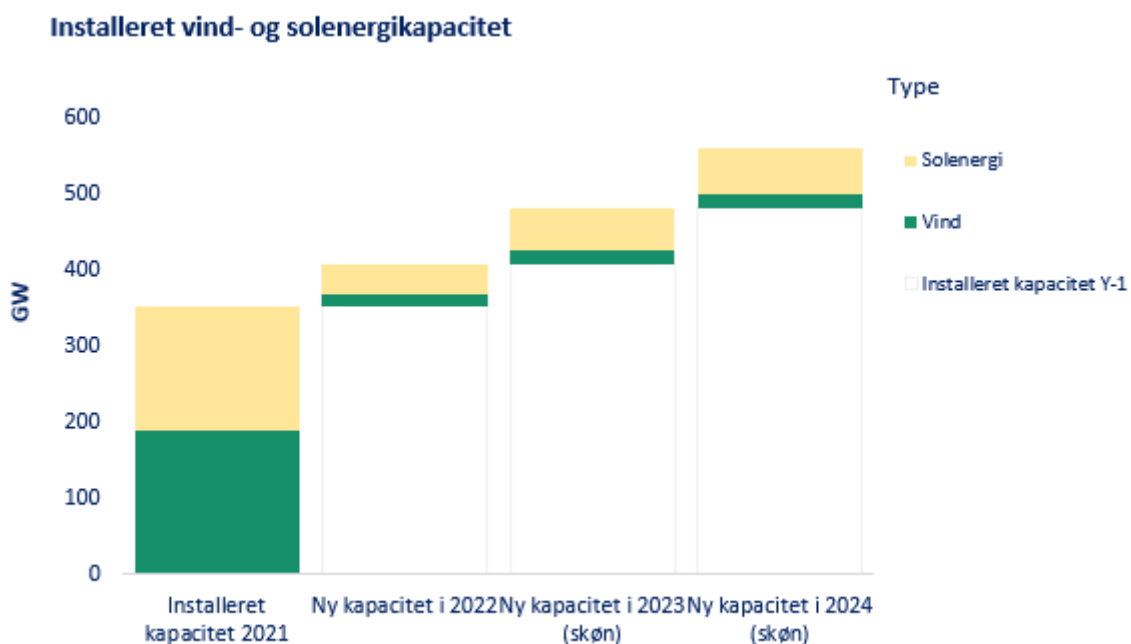
¹⁶ Referenceperioden defineres som gennemsnittet af de foregående fem år for perioden august 2022 til maj 2023 (som fastsat i forordningen om reduktion af efterspørgslen). For august-december vedrører den derfor 2017-2021, men for januar-maj vedrører den 2018-2022.

¹⁷ COM(2022) 135 – forordning (EU) 2017/1938.

¹⁸ COM(2022) 473 – Rådets forordning (EU) 2022/1854, COM(2022) 549 – Rådets forordning (EU) 2022/2576, COM(2022) 668 – Rådets forordning (EU) 2022/2758.

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets [direktiv \(EU\)2024/1275](#) om bygningers energimæssige ydeevne (omarbejdning), Europa-Parlamentets og Rådets [direktiv](#) om fælles regler for de indre markeder for vedvarende gas, naturgas og brint, om ændring af direktiv (EU) 2023/1791 og om ophævelse af direktiv 2009/73/EF (omarbejdning), Europa-Parlamentets og Rådets [forordning](#) om de indre markeder for vedvarende gas, naturgas og brint, om ændring af forordning (EU) nr. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 og (EU) 2022/869 og afgørelse (EU) 2017/684 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 715/2009 (omarbejdning). Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2405 af 18. oktober 2023 om sikring af lige konkurrencevilkår for bæredygtig lufttransport (ReFuelEU Aviation). Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1805 af 13. september 2023 om anvendelsen af vedvarende og kulstoffattige brændstoffer i søtransport og om ændring af direktiv 2009/16/EF.

Navnlig **opskaleringen af produktionen af vedvarende energi** var i centrum for REPowerEU-planens mål om at opbygge et sikkert og dekarboniseret energisystem i EU. De seneste data viser fremragende resultater med stigningen i installeret **vind- og solenergikapacitet** med 36 % mellem 2021 og 2023²⁰, hvor der blev sparet ca. 35 mia. kubikmeter (m³) gas i løbet af 2 år. **EU har med 56 GW ny solenergikapacitet**, der blev installeret i 2023²¹, **sat endnu en rekord** og overgået de ekstra 40 GW, der blev installeret i 2022. Disse tal udgør vigtige skridt i den rigtige retning, men der er behov for yderligere fremskyndelse for at opfylde REPowerEU-målene i henhold til **EU's strategi for solenergi**²² og nå op på en samlet kapacitet på mindst 700 GW senest i 2030, hvilket er en stigning fra de anslåede 263 GW, der blev installeret ved udgangen af 2023. EU har i de seneste år taget flere initiativer til at øge støtten til den europæiske solcelleproduktionssektor ved at lancere **den europæiske alliance for solcelleindustrien**²³, **vedtage et solenergicharter og oprette et offentlig-privat samprogrammeret partnerskab til støtte for den koordinerede FoI-indsats**. Med hensyn til **vindkraft** blev der installeret 16 GW ny kapacitet i EU i 2023, svarende til i alt 221 GW²⁴. Selv om dette viser gode fremskridt, er energisektoren nødt til at øge installationstempoet for at opfylde EU's ambitiøse mål for vedvarende energi, en udfordring, som Kommissionen har reageret på med vedtagelsen af **vindkraftpakken**²⁵, samtidig med at der tilstræbes en afbalanceret udbredelse i samarbejde med lokale borgere for at undgå, at energiomstillingen udfordres på grund af bekymringer over landskaber, biodiversitet, kulturarv og livsstil, navnlig i landdistrikterne.

Figur 2. Installeret vind- og solkapacitet

Kilde: Europa-Kommissionen på grundlag af Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe

På grundlag af ambitionerne og fremskrivningerne i EU-medlemsstaternes udkast til ajourførte nationale energi- og klimaplaner, der blev forelagt i 2023/24, kan produktionen af biogas og biometan

²⁰ Industriskøn.

²¹ Solar Power Europe.

²² [EUR-Lex – 52022DC0221 – DA – EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuri-lexuri-detail.do?uri=LEXURI-2022-DC-0221-DA).

²³ [Hjemmeside – European Solar PV Industry Alliance \(solaralliance.eu\)](https://solaralliance.eu/).

²⁴ WindEurope.

²⁵ Den europæiske handlingsplan for vindkraft (COM(2023) 669 final) og meddelelsen om opfyldelse af EU's ambitioner for offshorevindkraft (COM(2023) 668 final).

nå op på 30-32 mia. m³ senest i 2030. Selv om dette viser en positiv tendens, er der behov for en yderligere indsats for at nå REPowerEU-målet om at producere 35 mia. m³ om året senest i 2030. Den kombinerede produktion af biogas og biometan rapporteres på grundlag af de tilgængelige data fra industrien for 2022 at være 21 mia. m³, hvoraf ca. 4,2 mia. m³ er biometan, der nåede op på 5,2 mia. m³ i 2024²⁶.

Markedet for **varmepumper** har været stigende i de seneste 10 år, navnlig i 2021 og 2022 i forbindelse med gaspriserne og krigen i Ukraine: Salget steg fra ca. 700 000 enheder i 2015 til 1,5 mio. i 2020 og 2,75 mio. i 2022²⁷. I 2023 lå salget på cirka samme niveau (2,77 mio. enheder)²⁸ efter at være ramt af de faldende gaspriser og en presset byggesektor. På trods af denne stabile vækst dominerer salget af kedler til fossile brændsler stadig markedet for varmeudstyr.

Hvad angår brint, som er afgørende for industri- og transportsektorer, hvor det er vanskeligt at nedbringe emissionerne, har Europa den største pipeline af bebudede brintprojekter i verden. Den blev for nylig ajourført under den Europæiske Alliance for Ren Brint. Ved udgangen af 2024 vil EU kunne nå op på en ny elektrolysekapacitet på 0,8 GW. Europæiske industrielle forbrugere har desuden siden september 2023 iværksat udbud vedrørende ca. 1 mio. ton vedvarende og kulstoffattig brint²⁹. Der er stadig for få projekter, der går videre end den endelige investeringsbeslutning på udbudssiden på trods af en nylig stigning i afsluttede projekter og endelige investeringsbeslutninger, navnlig på grund af lavere efterspørgsel efter grøn brint end forventet. Godkendelsen af de fire bølger af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse (dvs. Hy2Tech, Hy2Use, Hy2Infra og Hy2Move), der svarer til en offentlig investering på 18,9 mia. EUR, vil støtte udbredelsen af store projekter. For at stimulere både efterspørgsel og udbud har Den Europæiske Brintbank gennemført den første EU-dækkende auktion over vedvarende brint gennem Innovationsfonden, der finansieres af EU ETS-indtægter, med et budget på 800 mio. EUR. Auktionen tiltrak 132 bud på i alt 8,8 mio. ton produktionskapacitet for vedvarende brint, og deres tilsigtede aftagere skulle være operationelle senest i 2029. De syv tildelte projekter forventes at producere 1,6 mio. ton vedvarende brint i de første 10 driftsår. Kommissionen planlægger at afholde endnu en auktion inden årets udgang med et øget budget på 1,2 mia. EUR til støtte for det europæiske industrielle økosystem for brint. Den europæiske elektrolyseproduktionskapacitet er steget fra 4,2 GW i 2022 til 6,8 GW i 2023 og forventes at nå op på 12,4 GW ved udgangen af 2024³⁰. Kommissionen arbejder desuden på en pilotmekanisme til at støtte udviklingen af **det europæiske brintmarked** og skabe markedsgennemsigtighed. Mekanismen vil være på plads i fem år og vil være en del af **Den Europæiske Brintbank**. Derudover skal de strategiske prioriteter og foranstaltninger, der gennemføres, omfatte mindst 50 brintdale³¹, der enten er under opførelse eller operationelle i EU senest i 2030, hvilket afrunder EU's bestræbelser på at skabe et brintmarked³². Selv om Den Europæiske Revisionsret har anerkendt fremskridtene hen imod et brintmarked på europæisk plan, peger en nyligt

²⁶ Seneste biometankort offentliggjort af European Biogas Association www.europeanbiogas.eu/european-biomethane-map-2024/

²⁷ RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET: Fremskridt med hensyn til konkurrenceevnen for rene energiteknologier (COM(2023) 652).

²⁸ European Heat Pump Association (EHPA), Market Report 2024, begrænset til AT, BE, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, NL, PL, PT, SE og SK. Herunder varmepumper, der hovedsagelig anvendes til rum- og brugsvandopvarmning.

²⁹ IEA (2024) Global Hydrogen Review.

³⁰ Data fra BloombergNEF's Electrolyser Manufacturing 2024-rapport pr. 26. marts 2024.

³¹ Brintdale er brintøkosystemer, der dækker en bestemt geografi, som spænder fra lokalt eller regionalt fokus (f.eks. industriklynger, havne, lufthavne osv.).

³² [ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE – Towards a roadmap for accelerating the deployment of Hydrogen Valleys across Europe: challenges and opportunities.](#)

offentliggjort rapport på problemer i hele værdikæden, såsom behovet for at færdiggøre de lovgivningsmæssige rammer med vedtagelsen af den delegerede retsakt om kulstoffattig brint³³.

Ud over disse sektorspecifikke foranstaltninger nåede Rådet i december 2023 til enighed om at **forlænge visse nødforanstaltninger vedrørende tilladelser**, der har til formål at afkorte og fremskynde tilladelsesprocedurerne for projekter vedrørende vedvarende energi. I maj 2024 blev der vedtaget en ny "pakke", herunder tre målrettede foranstaltninger for yderligere at fremskynde udbredelsen af vedvarende energi i EU: en henstilling fra Kommissionen og vejledning om udformningen af **auktioner for vedvarende energi**, en ajourført henstilling og vejledning om fremskyndelse af **tilladelsesprocedurer** for projekter vedrørende vedvarende energi og en vejledning om udpegning af **områder til fremskyndelse af vedvarende energi**. Kommissionen iværksatte i slutningen af 2023 et initiativ til støtte for rettidig gennemførelse af det reviderede direktiv om vedvarende energi i medlemsstaterne (Accele-RES)³⁴, herunder bilaterale møder med medlemsstaterne for at drøfte fremskridtene med gennemførelsen og identificere udfordrende områder, hvor Kommissionen kan yde støtte. Kommissionen og medlemsstaterne har gennem taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked taget hånd om ca. 60 % af de procesrelaterede hindringer, der er identificeret i de nationale tilladelsesprocedurer. Disse foranstaltninger løser imidlertid ikke alle problemer. De offentlige forvaltningers utilstrækkelige personale eller kapacitet til at udstede tilladelser er fortsat et centralt spørgsmål. Kommissionen opfordrer løbende medlemsstaterne til at styrke sådanne kapaciteter.

For at øge synligheden og forudsigeligheden for hele værdikæden blev der som en del af pakken lanceret en **EU-dækkende auktionsplatform for vedvarende energi** med det formål at konsolidere oplysningerne om planlagte auktioner for vedvarende energi i alle EU-lande.

For at tackle de største udfordringer i forbindelse med udvidelse, digitalisering og bedre anvendelse af EU's eltransmissions- og distributionsnet, herunder grænseoverskridende sammenkoblinger, hvilket er en uundværlig betingelse for fuldførelsen af energiunionen, offentliggjorde Kommissionen i november en **handlingsplan for net**³⁵, som Rådet i sine konklusioner fra maj 2024 opfordrede medlemsstaterne til hurtigst muligt at gennemføre.

Planen fastlægger konkrete og skræddersyede foranstaltninger til at tackle det afgørende spørgsmål om at forbedre adgangen til finansiering for netprojekter ved at øge synligheden af mulighederne for EU-finansieringsprogrammer. Netoperatører, både på transmissions- og distributionsniveau, står over for en hidtil uset stigning i investeringsbehovene, hvilket også er nødvendigt for at nå sammenkoblingsmålet på 15 % senest i 2030, og dermed i størrelsen af den investerede kapital. Det udgør for elektricitet 584 mia. EUR af de samlede investeringer inden 2030, heraf 375-425 mia. EUR i investeringer i distributionsnet. Den forventede kraftige stigning i netinvesteringer kan sætte den nuværende model for refinansiering af disse investeringer gennem forbrugertariffer under pres.

Det **reviderede direktiv om emissionshandelssystemet (ETS)** forstærkede finansiell støtte til lavindkomstmedlemsstater med henblik på at modernisere deres energisystemer og forbedre energieffektiviteten gennem moderniseringsfonden. Den samlede støtte fra denne fond blev forhøjet til 750 mio. kvoter, hvilket er en stigning på 110 mio. kvoter (svarende til ca. 60 mia. EUR). Yderligere tre medlemsstater blev desuden berettiget til støtte fra fonden, hvilket bragte det samlede antal støttemodtagere op på 13. De samlede udbetalinger fra moderniseringsfonden siden oprettelsen beløber sig til ca. 12,7 mia. EUR.

³³ <https://www.ec.europa.eu/da/publications/SR-2024-11>.

³⁴ Europæisk handlingsplan for vindkraft, COM/2023/669 final.

³⁵ En EU-handlingsplan for net (COM(2023) 757 final).

2.3. Diversificering af vores energiforsyning gennem styrkede partnerskaber

EU har diversificeret sin energiimport ved at erstatte russisk gasforsyning med import fra andre internationale leverandører og har draget fordel af eksistensen af flere nybyggede terminaler til flydende lagrings- og genforgasningsenheder og forbedringen af de transeuropæiske gasnet.

Der er bestilt et rekordstort antal på **tolv nye LNG-terminaler og seks udvidelsesprojekter** mellem 2022 og 2024. Disse forventes samlet set at øge EU's LNG-importkapacitet med 70 mia. m³ senest i 2024. **Norge og USA er blevet EU's største gasleverandører** – for henholdsvis rørledningsgas og LNG – med 34 % og 18 % af EU's gasimport i 2024 frem til juni³⁶.

Efterspørgselsaggregering og fælles indkøb af naturgas fortsatte i 2024 under **AggregateEU**. Mekanismen har generelt været en succes, idet den har tiltrukket mere end 180 virksomheder og matchet europæiske købere med eksterne leverandører for mere end 75 mia. m³ naturgas mellem 2023 og 2024. Efterspørgselsaggregering og fælles indkøb er på grundlag af denne succes blevet indarbejdet som et permanent frivilligt redskab under **pakken om markedet for brint og dekarboniseret gas**. I juni 2024 iværksatte Kommissionen indkøb til IT-leverandøren for en permanent **europæisk platform for flere produkter** med henblik på fælles indkøb af strategiske råvarer, der vil omfatte den fremtidige frivillige mekanisme for naturgas, det særskilte pilotprojekt for **brint** og en ny mekanisme til **strategiske råstoffer**.

Kommissionen har også arbejdet på at styrke forbindelserne med **internationale partnere** for at imødekomme de behov, som faldet i importen af russisk gas har givet anledning til. EU undertegnede 14 aftalememoranda med lande i dens umiddelbare naboskabsområde (Marokko, Egypten, Norge, Ukraine) og uden for naboskabsområdet (Aserbajdsjan, Kasakhstan, Namibia, Japan, Argentina og Uruguay). Der blev også indgået et **strategisk partnerskab med Ukraine** om vedvarende gas, og aftalememorandummet om et strategisk partnerskab mellem EU og Ukraine om biometan, brint og andre syntetiske gasser blev undertegnet den 2. februar 2023.

Kommissionen og Euratoms Forsyningsagentur (ESA) har fortsat forfulgt målet om forsyningsdiversificering for så vidt angår nukleart brændsel, relaterede tjenester i det nukleare brændselskredsløb og reservedele. I 2023 og 2024 er to nye EPR-atomreaktorer kommet i drift i EU, som vil kunne producere kulstoffri elektricitet til dækning af 6 mio. husstandes forbrug. Desuden lancerede Kommissionen i februar i år **den europæiske industrielle alliance om små modulære reaktorer**, der samler omkring 300 medlemmer og har til formål at lette udbredelsen af de første projekter med små modulære reaktorer i Europa i begyndelsen af 2030'erne. Endvidere støtter **Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram** to projekter, der bidrager til en hurtig og sikker udvikling og anvendelse af en europæisk brændselsløsning til den såkaldte trykvandsreaktor af typen VVER for at fremme diversificeringen væk fra russiske brændstoffer og styrke forsyningssikkerheden for nukleart brændsel.

Støtte til Ukraine har været en toprioritet for Den Europæiske Union siden starten på Ruslands omfattende invasion, og Kommissionen har fortsat sin urokkelige støtte til Ukraines energisektor for at sikre dens drift på trods af de fortsatte angreb på infrastrukturen. Pr. 31. juli 2024 var over 40 % af alle medlemsstaternes donationer øremærket til energisektoren. Der er fremsendt over 8 189 generatorer og 3 348 transformatorer samt millioner af dele til energiudstyr, og **EU-civilbeskyttelsesmekanismens** samlede bidrag anslås at være over 900 mio. EUR.

³⁶ COM/2024/63 final, Sikring af vores fremtid – Europas klimamål for 2040 og vej til klimaneutralitet senest i 2050 i et bæredygtigt, retfærdigt og velstående samfund.

Ukraine Energy Support Fund (UESF), som blev oprettet i Kommissionens regi og forvaltes af energifællesskabets sekretariat, har etableret sig som et vigtigt støtteredskab til indkøb af energiudstyr og har indtil august 2024 mobiliseret mere end 500 mio. EUR. EU's Ukraine-facilitet på 50 mia. EUR, der understøttes af planen for Ukraine, vil yde konsekvent finansiering til støtte for Ukraines genopretning og fremme af bæredygtig økonomisk vækst indtil 2027. I 2022 stabiliserede synkroniseringen af det ukrainske og moldoviske net med det kontinentale europæiske net Ukraines elektricitetssystem i krigens første måneder. Det har i dag givet anledning til et tæt samarbejde med ENTSO-E for at sikre og øge kapaciteten for elektricitetsbørser, der i dag er fastsat til 1,7 GW for kommerciel handel. Det har også gjort det muligt for Ukraine at anvende nødimport, navnlig efter de seneste angreb på dets energiinfrastruktur. På overordnet plan sker der en tæt koordinering af elektricitetseksporten og genoprettelsen med partnere (navnlig USA) for at sikre, at der er tilstrækkelig produktion til den kommende vinter. Med et EU-tilskud på 96 mio. EUR og bidrag fra medlemsstaterne og private donorer gennem EU-civilbeskyttelsesmekanismen forventes det at genoprette kapaciteten på 2,7 GW. Ukraines nationale energi- og klimaplan vil i forbindelse med omstillingen af Ukraines energisektor og økonomiske sektor være et vigtigt strategisk dokument, der tilpasses EU's standarder og støtter EU-tiltrædelsen.

EU har også ydet en energistøttepakke på 1 mia. EUR til Vestbalkan i 2023 for at hjælpe regionen med at håndtere energikrisen.

2.4. Konkurrenceevne og sektoren for ren energi

Den rene energiomstilling er afgørende for at kunne tilvejebringe sikker, bæredygtig, konkurrencedygtig og økonomisk overkommelig energi til virksomheder og borgere med henblik på at bevare industrien og arbejdspladserne i Europa og for Europas økonomiske sikkerhed. Selv om de politiske tiltag har reduceret energipriserne betydeligt fra de højeste niveauer i 2022, er detailpriserne i EU's elindustri stadig 2-3 gange højere end i USA (2021-2023), hvilket skal sammenholdes med, at de historisk set har været 1,5-2 gange højere end de amerikanske priser. Gaspriserne er 3 til 6 gange højere end i USA, mens de historisk set har været 2-3 gange højere.

Den store spredning af EU's industrielle elpriser over for lande som USA og Kina udfordrer Europas konkurrenceevne, navnlig for energiintensive industrier, og risikerer at øge de kritiske afhængigheder. **For at kunne give vores borgere og virksomheder energi til en overkommelig pris er det afgørende, at udrulningen af konkurrencedygtig ren energi fremskyndes.** EU har grebet ind for at sænke energipriserne strukturelt, bl.a. gennem bedre markedsintegration, investeringer i grænseoverskridende sammenkoblinger og den seneste reform af udformningen af elektricitetsmarkedet, som udgør et grundlæggende skridt i retning af at fremskynde udbredelsen og integrationen af mere vedvarende energi i energisystemet, fremme energiprisernes stabilitet, forudsigelighed og prisoverkommelighed og dermed bidrage til EU-industriens konkurrenceevne.

Konkurrenceevnen vil fortsat være et centralt mål i de kommende år, og Det Europæiske Råd har opfordret til at indgå en ny **europæisk aftale om konkurrenceevne**. Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, redegjorde i sine politiske retningslinjer for en ny **ren industriaftale** til at kombinere dekarbonisering og konkurrenceevne. Den vil være fuldt ud fokuseret på at støtte og skabe de rette betingelser for, at virksomheder kan trives i Europa, herunder ved at forenkle de lovgivningsmæssige rammer, reducere energiomkostningerne, investere i rene teknologier og sikre adgang til billige, bæredygtige og sikre energiforsyninger og råmaterialer. I **rapporten fra Mario Draghi** om konkurrenceevne og **rapporten fra Enrico Letta** om "*Styrkelse af det indre marked med henblik på at skabe en bæredygtig fremtid og velstand for alle EU-borgere*" blev bl.a. også behovet for at styrke det indre markeds dimension på energiområdet understreget samt vigtigheden af at **investere i Europas infrastrukturnet**, styrke grænseoverskridende sammenkoblinger, opgradere eltransmissions- og distributionsnettene og udvide industriens energiforsyningsvalg.

Kommissionen identificerede ud fra en screening af planlægnings-, indberetnings- og overvågningskravene i henhold til EU's energi- og klimalov en række nøgleaktioner i rationaliseringsplanerne med henblik på at finde nye foranstaltninger til at mindske rapporteringsbyrden, herunder ophævelse af rapporteringsforpligtelserne vedrørende olielagre³⁷, revision af lovgivningen om gasforsynings sikkerhed³⁸ og tertiær lovgivning under lovgivningen om det indre marked for gas og elektricitet og forordningen om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkederne³⁹. Dette suppleres af en række støtteforanstaltninger for at lette overholdelsen. I rationaliseringsplanerne blev der også peget på muligheden for at revidere forvaltningsforordningen for at forbedre effektiviteten yderligere.

Den nuværende geopolitiske kontekst har øget betydningen af modstandsdygtighed og sikkerhed i **nettonulindustrien**, hvis økonomiske relevans også er stærkt stigende, idet det globale marked for vigtige masseproducerede nettonulteknologier forventes at blive tredoblet inden 2030 med en årlig værdi på ca. 600 mia. EUR. Europæiske producenter står over for intensiv konkurrence på disse voksende globale markeder. Energiteknologier er et af de ti teknologiområder, der er afgørende for EU's økonomiske sikkerhed⁴⁰.

EU har med **forordningen om nettonulindustri** og **forordningen om kritiske råstoffer** truffet foranstaltninger til at styrke konkurrenceevnen og forsyningskædernes modstandsdygtighed hos EU-producenter af rene energiteknologier. Modstandsdygtigheden i fremtidens energiforsyningsystem vil blive målt i form af sikker adgang til de teknologier, der driver disse systemer: vindmøller, elektrolyseanlæg, batterier, solceller, varmepumper, netteknologier m.v. Forordningen om nettonulindustri vil hjælpe EU med at diversificere sine forsyningskilder til rene teknologier og opbygge en stærk indenlandsk produktionskapacitet for rene teknologier, hvilket vil øge konkurrenceevnen i forbindelse med, at vi søger at opnå klimaneutralitet senest i 2050. Innovationsfonden har siden 2022 støttet opbygningen af fremstillingskapacitet for rene teknologier med en særlig budgetramme i sine årlige indkaldelser. Rene energiteknologier, der allerede støttes af Innovationsfonden, forventes at levere en betydelig kapacitetsforøgelse inden for solenergi- og batteriproduktion samt elektrolyseanlæg. **Platformen for strategiske teknologier for Europa** (STEP) bidrager til udvikling og fremstilling af avancerede rene teknologier i EU, mindsker strategisk afhængighed og styrker europæisk innovation inden for sådanne kritiske teknologier.

Efterhånden som EU bevæger sig i retning af en nettonulfremtid, vil det være vigtigt at tage fat på den **voksende afhængighed af kritiske materialer** og nukleart brændsel for at muliggøre energiomstillingen og værne om EU's økonomiske sikkerhed.

De **strategiske partnerskaber om værdikæder for bæredygtige råstoffer**, som EU indgår med tredjelande, er en integreret del af den eksterne dimension af retsaktens om kritiske råstoffer for at sikre og diversificere EU's forsyning med kritiske råstoffer og samtidig sikre lokal værditilvækst i

³⁷ I henhold til artikel 6, stk. 2, og artikel 9, stk. 4, i Rådets direktiv 2009/119/EF ([direktiv – 2009/119 – DA – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)) og artikel 26, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2018/1999 ([forordning – 2018/1999 – DA – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)).

³⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1938 af 25. oktober 2017 om foranstaltninger til opretholdelse af gasforsynings sikkerheden og ophævelse af forordning (EU) nr. 994/2010 ([forordning – 2017/1938 – DA – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)).

³⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1227/2011 af 25. oktober 2011 om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkederne – EØS-relevant tekst (<http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>).

⁴⁰ Som anført i bilaget til Kommissionens henstilling af 3. oktober 2023 om teknologiområder, der er afgørende for EU's økonomiske sikkerhed.

partnerlandene. EU har hidtil undertegnet 14 strategiske partnerskaber⁴¹. Der er i de seneste år opnået yderligere fremskridt med hensyn til diversificeringen af de globale forsyningskæder for kritiske råstoffer gennem syv nyoprettede og gensidigt fordelagtige partnerskaber, herunder med vitale energipartnerlande såsom Norge, Australien og Serbien⁴². Det af **FN indkaldte panel om kritiske mineraler for energiomstillingen**, der blev lanceret i april 2024, og som Kommissionens tjenestegrene leder i fællesskab, vil samle regeringer og andre interessenter, der er aktive inden for udvindingsindustrien, for at behandle spørgsmål vedrørende menneskerettigheder, lighed, gennemsigtighed, investeringer og bæredygtighed samt menneskerettigheder i forsyningskæder for kritiske mineraler for at sikre, at den stigende efterspørgsel efter kritiske mineraler ikke forværrer de geopolitiske spændinger, men i stedet fremmer en retfærdig og afbalanceret energiomstilling.

Færdigheder er en vigtig katalysator for Europas konkurrenceevne og innovation i overgangen til en grønnere økonomi, da overgangen til rene energiteknologier kræver en arbejdsstyrke med yderligere færdigheder sammenlignet med traditionelle energisektorer. I henhold til forordningen om nettonulindustri er **europæiske akademier for nettonulindustrien**⁴³ enten allerede oprettet eller i færd med at blive oprettet for at løse problemet ved at udvikle læringsindhold i medlemsstaterne inden for sektorer som solenergi, brint og batterier med yderligere akademier planlagt inden for råstoffer og vindkraft i fremtiden. Akademierne bygger på initiativer som f.eks. planen for sektorsamarbejde om færdigheder⁴⁴ og EU's pagt for færdigheder⁴⁵ med sine tre storstilede færdighedspartnerskaber i økosystemet for vedvarende energi. Ved at sikre, at arbejdstagerne tilegner sig de færdigheder, der er behov for, er det muligt at udnytte det fulde beskæftigelsespotentiale i REPowerEU-målene, som det anslås vil skabe over 3,5 mio. job inden 2030⁴⁶.

3. STATUS OVER ENERGI- OG KLIMAPOLITIKKENS MÅL OG -AMBITIONER FOR 2030

3.1. Dekarbonisering

I 2022⁴⁷ **faldt indenlandske nettodrivhusgasemissioner**, inklusive arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug (LULUCF) og eksklusive emissioner fra international transport, **med 2,5 % i forhold til 2021**⁴⁸. Dette svarer til en reduktion af nettodrivhusgasemissionerne på 32,5 % i

⁴¹ Der er til dato undertegnet strategiske partnerskaber med Canada, Ukraine, Namibia, Kasakhstan, Argentina, Chile, Den Demokratiske Republik Congo, Zambia, Grønland, Rwanda, Norge, Usbekistan, Australien og Serbien.

⁴² I 2024 er der gjort yderligere fremskridt med diversificeringen af de globale forsyningskæder for kritiske råstoffer i overensstemmelse med EU's eksterne energistrategi gennem fem nyoprettede og gensidigt fordelagtige partnerskaber med lande som Australien, Norge og Serbien. Disse partnerskaber er også strategisk vigtige for udfasningen af andre EU-energiafhængigheder.

⁴³ Forordningen om nettonulindustri.

⁴⁴ Planen for sektorsamarbejde om færdigheder – Beskæftigelse, Sociale anliggender og Inklusion – Europa-Kommissionen (europa.eu).

⁴⁵ [En pagt for færdigheder – Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion – Europa-Kommissionen \(europa.eu\)](#).

⁴⁶ For yderligere oplysninger: Pagten for færdigheder: [Lancering af et omfattende færdighedspartnerskab inden for vedvarende energi \(europa.eu\)](#).

⁴⁷ Foreløbige data for 2023 vil blive fremlagt i statusrapporten om klimaindsatsen for 2024.

⁴⁸ Drivhusgasemissioner og -optag for 1990-2022 er baseret på drivhusgasopgørelsen for 2024, som EU's medlemsstater forelagde Kommissionen senest den 15. marts 2024. I 2024 forlænges tidsplanen for indberetning af opgørelser imidlertid undtagelsesvis til anden halvdel af året som følge af, at rapporteringsværktøjet leveres inden for rammerne af UNFCCC's udvidede ramme for gennemsigtighed (ETS). Medlemsstaterne vil kunne indsende ajourførte endelige drivhusgasopgørelser til EEA senest den 15.

forhold til basisåret 1990. I samme periode var der et mindre fald i det rapporterede nettooptag af drivhusgasser fra LULUCF på 4 mio. ton CO₂-ækvivalenter i forhold til 2021.

For emissioner, der er omfattet af ETS, viser de data, som EU-medlemsstaterne har indberettet senest den 2. april 2024, et fald på 15,5 % i emissionerne i 2023 i forhold til 2022-niveauerne. Som følge af denne udvikling ligger ETS-emissionerne nu ca. 47 % under 2005-niveauerne og er godt på vej til at nå 2030-målet på -62 %.

Fremskrivninger af drivhusgasemissioner for hele økonomien, som medlemsstaterne for nylig har indsendt, forventes imidlertid at vise **nogle mangler i forhold til EU's klimaambitioner**. For at holde trit med EU's reduktionsmål for 2030 og klimaneutralitet senest i 2050 er EU nødt til at øge forandringstempoet og fokusere yderligere på områder, hvor de krævede emissionsreduktioner er betydelige (f.eks. bygninger og transport), og vende den faldende tendens i LULUCF-nettodrænet. **Naturgenopretningsloven** og gennemførelsen heraf er afgørende for at kunne opfylde LULUCF-målene, som er helt nødvendige for at fjerne de uundgåelige emissioner fra sektorer, hvor det er vanskeligt at nedbringe emissionerne, og for at øge tilpasningen.

Vurderingen af udkastene til ajourførte nationale energi- og klimaplaner i december 2023 viser, at medlemsstaterne har taget et skridt i den rigtige retning, men ikke nok til at reducere nettodrivhusgasemissionerne med mindst 55 % senest i 2030. Udkastet til ajourførte nationale energi- og klimaplaner peger på reduktioner af drivhusgasemissionerne på -51 %, hvilket er en forskel på 4 procentpoint. Dette afspejles også i mangler i forhold til 2030-målene for indsatsfordeling og arealanvendelse, ændringer i arealanvendelse og skovbrug, hvilket viser, at der er behov for mere robuste foranstaltninger og en mere omhyggelig gennemførelse i de endelige nationale energi- og klimaplaner for at holde kursen frem mod 2030. Endvidere er det kun nogle få medlemsstater, der i deres udkast til ajourført national energi- og klimaplan har medtaget detaljerede planer for hensyntagen til tilpasning til klimaændringer i forbindelse med deres energisystemers modstandsdygtighed.

I 2022⁴⁹ nåede EU op på en andel på **23,0 % af vedvarende energi** i det endelige bruttoenergiforbrug, en stigning på 1,1 procentpoint **sammenlignet med 2021** (21,9 %) ⁵⁰. I forbindelse med vejen frem mod 2030 ligger 2022-andelen lidt over den bindende foreløbige forløbsandel på 22,2 % for 2022 baseret på det tidligere 2030-mål på 32 % ⁵¹.

I gennemsnit er den samlede andel af vedvarende energi steget med 0,7 procentpoint om året i de sidste 10 år. Der har været store fremskridt i **elsektoren** med en stigning i andelen af vedvarende energi fra 25,1 % i 2012 til 41,2 % i 2022. Fremskridtene inden for **opvarmning og køling** (fra 18,6 % til 24,9 %) **og transport** (fra 5,8 % til 9,6 %) var mere beskedne. Det nye 2030-mål på 42,5 % (og i endnu højere grad det ambitiøse mål på 45 %) vil kræve en meget hurtigere vækst i de kommende år. I Kommissionens vurdering af udkastet til ajourførte nationale energi- og klimaplaner blev der konstateret en ambitionskløft i forbruget af vedvarende energi senest i 2030, idet bidragene var 3-4 procentpoint lavere end EU's reviderede bindende mål på 42,5 % ⁵².

september. Tallene kan derfor ændre sig efter eventuelle fornyede indsendelser som følge af senere revisioner. Drivhusgasopgørelsen vil sammen med de aggregerede emissionsdata på EU-plan blive forelagt UNFCCC i henhold til forordning (EU) nr. 525/2013 senest den 15. december 2024.

⁴⁹ De seneste tilgængelige data fra Eurostat er fra 2022.

⁵⁰ Som indberettet af medlemsstaterne i overensstemmelse med Eurostat SHARES.

⁵¹ Referencepunkt som fastsat i artikel 4 i forvaltningsforordningen baseret på det tidligere mål på EU-plan inden ikrafttrædelsen af det reviderede direktiv om vedvarende energi.

⁵² Vurderingen kan udvikle sig efter den endelige ajourføring af de nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne skal forelægge senest den 30. juni 2024.

Andelen af vedvarende energi i 2022 varierer fortsat meget fra medlemsstat til medlemsstat, hvilket afspejler de forskellige udgangspositioner og nationale mål, der er fastsat for hver medlemsstat i det oprindelige direktiv om vedvarende energi, og de nationale bidrag, der er fastsat i de nationale energi- og klimaplaner. Sverige opnåede den højeste andel af vedvarende energi i 2022 (66 %) efterfulgt af Finland (47,9 %), Letland (43,3 %) og Danmark (41,6 %). Belgien, Irland, Luxembourg og Malta havde med under 14 % de laveste andele.

I betragtning af det nationale forbrug og de statistiske overførsler, der på nuværende tidspunkt er givet meddelelse om, lå tre **medlemsstaters andel i 2022 fortsat under deres bindende 2020-mål for vedvarende energi i henhold til det oprindelige direktiv om vedvarende energi: Frankrig (2,7 procentpoint lavere end 2020-målet), Irland (2 procentpoint og Østrig (0,2 procentpoint))**. Disse medlemsstater skal derfor inden for ét år træffe supplerende foranstaltninger for at afhjælpe denne underopfyldelse i løbet af ét år⁵³. Flere medlemsstater har desuden **ikke opfyldt deres referencepunkt for 2022**⁵⁴. Disse medlemsstater forventes i deres næste integrerede statusrapport at forklare, hvordan de agter at udbedre denne mangel.

Kommissionen afholder i øjeblikket den anden indkaldelse af forslag inden for rammerne af **EU's finansieringsmekanisme for vedvarende energi**. Luxembourg vil igen deltage som bidragydende land, der geninvesterer de ikke-udbetalte 12,5 mio. EUR fra sin tidligere forpligtelse og tilføjer yderligere 40 mio. EUR til mekanismen. Værtslandene er Finland, som skal være vært for solcelleprojekter, og Estland, som skal være vært for onshore-vindenergi projekter.

CEF for energi har siden 2021 haft et dedikeret **vindue for grænseoverskridende projekter om vedvarende energi** (CB-RES). I 2023 organiserede Kommissionen to indkaldelser af forslag for at opdatere CB RES-listen og medfinansiere anlægsarbejder og undersøgelser. Evalueringen af disse indkaldelser af forslag finder stadig sted, men det stigende antal ansøgninger tyder på en stigende anvendelse af programmet.

I transportsektoren blev ReFuelEU Aviation- og FuelEU Maritime-forordningerne vedtaget i slutningen af 2023. De vil erstatte fossile brændstoffer med vedvarende og kulstoffattige brændstoffer og dekarbonisere disse to transportsektorer, hvor det er vanskeligt at nedbringe emissionerne. Kommissionen lancerede også i 2022 den industrielle alliance for værdikæden for vedvarende og kulstoffattige brændstoffer, som er et nyt initiativ, der har til formål at fremme produktionen og forsyningen af de brændstoffer, hvor markederne er på et tidligt udviklingstrin og kræver betydelige investeringer for at nå målene fra 2030 og fremefter.

Den aftalte revision af **direktivet om rensning af byspildevand** omfatter et juridisk bindende mål om at opnå energineutralitet⁵⁵ for sektoren senest i 2045 med foreløbige mål.

I maj 2024 blev den nye **metanforordning** vedtaget med indførelse af nye krav til måling, indberetning og verifikation af metanemissioner i energisektoren.

Energieffektivitet

EU opfyldte 2020-målene for **energieffektivitet**, både med hensyn til primærenergiforbrug og endeligt energiforbrug. **Efter et betydeligt opsving i 2021, da den europæiske økonomi var ved at komme sig efter nedlukningen, formåede EU i 2022 at fremvise et systemisk fald i sit energiforbrug i**

⁵³ I overensstemmelse med artikel 32, stk. 4, i forvaltningsforordningen.

⁵⁴ Irland (mangler 5,9 procentpoint), Frankrig (4,7 procentpoint), Østrig (3,2 procentpoint), Slovenien (2 procentpoint), Rumænien (1,9 procentpoint), Belgien (1,2 procentpoint), Nederlandene (1 procentpoint) og Polen (0,1 procentpoint). Referencepunkt som fastsat i artikel 4 i forvaltningsforordningen baseret på det tidligere mål på EU-plan inden ikrafttrædelsen af det reviderede direktiv om vedvarende energi.

⁵⁵ Energien fra vedvarende energikilder svarer til den energi, der anvendes på rensningsanlæg for byspildevand.

overensstemmelse med den nedadgående tendens i de seneste 15 år, hvilket også afspejler EU's kollektive indsats for at reducere energiefterspørgslen efter Ruslands angrebskrig mod Ukraine.

I 2022 nåede primærenergiforbruget i EU op på 1 257 mio. ton olieækvivalenter (Mtoe), hvilket udgør et fald på 4,1 % i forhold til 2021, **og EU har dermed bevæget sig tættere på det nye mål for 2030 på 992,5 Mtoe, idet forskellen mindskes til 26,7 % i forhold til 2030-målet.**

Det endelige energiforbrug nåede op på 940 Mtoe i 2022, hvilket er et fald på 2,8 % i forhold til 2021. I 2022 lå det endelige energiforbrug 23,3 % fra det nye 2030-mål (763 Mtoe). Energieffektivitetsindsatsen skal optrappes yderligere for at nå målet om en reduktion af det endelige energiforbrug på 11,7 % senest i 2030, da Kommissionens EU-dækkende vurdering af udkastene til ajourførte nationale energi- og klimaplaner i 2023 viste en reduktion på kun 5,8 % i forhold til fremskrivningerne for 2030⁵⁶. I 2022 faldt det endelige energiforbrug med 19,6 Mtoe (-7,5 %) i EU's boligsektor og med 8,7 Mtoe (-6,7 %) i servicesektoren sammenlignet med niveauet i 2021. Faldet skyldes imidlertid i vid udstrækning en mildere vinter og et fald i forbruget snarere end en forbedring af bygningers ydeevne, hvilket tyder på, at der er plads til forbedringer i gennemførelsen af de nationale langsigtede renoveringsstrategier. **Renoveringsandele og elektrificeringen af varmeudstyr er i praksis fortsat generelt for lav, og de nationale foranstaltninger er utilstrækkelige til at opnå en dekarboniseret bygningsmasse i 2050**, hvor en hurtig gennemførelse af det reviderede direktiv om bygningers energimæssige ydeevne vil være helt afgørende.

Med hensyn til energibesparelser, der blev opnået i 2021 ved at gennemføre **ordninger for energispareforpligtelser**, alternative politiktiltag eller begge dele, rapporterede forskellige medlemsstater, at besparelserne udgjorde mindre end 60 % af de nødvendige besparelser, som der skal kompenseres for i de resterende år frem til 2030.

Miljøvenligt design og energimærkning er yderligere vigtige politiske instrumenter, der fremmer energieffektivitet i EU. Det anslås, at omkring 50 forordninger, der dækker 30 produktgrupper, årligt vil spare 1 418 TWh primærenergi og 139 mio. ton CO₂-ækvivalenter i 2030 og 157 mia. EUR for kunder⁵⁷. Dette svarer stort set til Spaniens energiforbrug i 2022. Den nye forordning om miljøvenligt design for bæredygtige produkter (forordning (EU) 2024/1781) udvider det mulige anvendelsesområde ud over energirelaterede produkter og gør det muligt at indføre nye krav med fokus på ressourceeffektivitet, cirkularitet og bæredygtighed.

Der er imidlertid opstået betænkeligheder med hensyn til energirelaterede produkters overensstemmelse med kravene. For at sikre de energimæssige, miljømæssige og finansielle fordele ved politikken, skabe lige konkurrencevilkår blandt de økonomiske aktører og beskytte forbrugerne vil det være afgørende at **fortsætte og intensivere bestræbelserne på at opnå bedre overholdelse**, både for EU-fremstillede energirelaterede produkter og for import, i samarbejde med medlemsstaterne og i overensstemmelse med opfordringen i Letta-rapporten om at styrke håndhævelsen for at opretholde det indre markedes integritet⁵⁸.

Den aftalte revision af EU's **direktiv om industrielle emissioner** yder bedre støtte til EU's industriplanlægning med henblik på bl.a. at blive mere energieffektive og dermed bidrage til at tackle den tredobbelte globale krise.

Energisikkerhed

⁵⁶ Vurderingen kan udvikle sig efter den endelige ajourføring af de nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne skal forelægge senest den 30. juni 2024.

⁵⁷ Ecodesign Impact Accounting Overview Report 2023. <https://europa.eu/!3cfvJd>.

⁵⁸ Enrico Letta – Much more than a market (april 2024) (europa.eu), navnlig s. 128-129.

Efter to meget udfordrende år i 2022 og 2023 har 2024 indtil videre været et år med stabilisering af EU's energisystem. **Forsynings sikkerheden i gasektoren er steget betydeligt** og de grundlæggende markedsforhold er nu meget mere stabile. Dette skyldes navnlig reduktionen af efterspørgslen og den videre gennemførelse af REPowerEU-planen, som gjorde EU i stand til at mindske sin afhængighed af russiske fossile brændstoffer. EU kom igennem den sidste vinter uden større forsyningsafbrydelser på trods af afbrydelsen af det baltiske forbindelsesled mellem Finland og Estland og den geopolitiske uro i Mellemøsten.

Forbedringen af EU's gasforsynings sikkerhed afspejles også i **flere medlemsstaters (Estland, Finland, Sverige og Danmark) beslutning om at mindske deres kriseniveauer**. Der er i øjeblikket fortsat otte medlemsstater, der er i tidlig varslingsstatus, og én, der er i alarmstatus⁵⁹. EU er på grundlag af de indhøstede erfaringer og en styrket ramme for forsynings sikkerhed godt forberedt på næste vinter og afslutningen af gastransitafalen mellem Rusland og Ukraine.

Kommissionen arbejder tæt sammen med sine strategiske partnere, navnlig IEA-medlemmer, om den internationale gasforsynings sikkerhed. I efteråret 2023 blev der startet et pilotprojekt til forbedring af kommunikationen om gassikkerhedsspørgsmål i gruppen med henblik på at opbygge en fælles forståelse af problemerne og deres indvirkning på partnere. Kommissionen overvåger og drøfter aktivt forskellige aktørers markedsadfærd på EU's markeder og de globale LNG-markeder.

Kommissionens meddelelse fra marts 2024 om styring af klimarisici fremhæver de øgede risici for energisikkerheden, navnlig elafbrydelser som følge af varme, naturbrande, tørke og oversvømmelser, der påvirker spidsbelastningsefterspørgslen, og som alle påvirker produktion, lagring, transport og distribution⁶⁰. Klimarisikoplanlægningen skal styrkes i energisektoren.

Selv om visse lokale hændelser som følge af ekstreme vejrforhold (f.eks. vinterstorme) eller svigt i visse infrastrukturelementer gav forstyrrelser i nogle regioner, **er der i det seneste år ikke konstateret større elafbrydelser eller problemer med utilstrækkelig elforsyning, der truer elforsynings sikkerheden, på EU-plan**. Disse lokale hændelser har ikke haft nogen afsmittende virkning på grund af et godt samarbejde og koordinering mellem alle interessenter i hele EU. Øget kapacitet inden for vedvarende energi bidrager til at sikre den lokale elproduktion og forsynings sikkerheden ved at reducere importen af fossile brændstoffer i EU. Samtidig har der hidtil været god adgang til kernekraft, og det samme kan siges om vandkraft. En risikovurdering af vinterperioden er undervejs.

Inden for energisektoren **forblev mængden af cybersikkerhedshændelser stabil, idet der ikke blev indberettet nogen nævneværdige hændelser eller hændelser af væsentlig betydning i løbet af det seneste år**. På infrastrukturområdet blev Estlink 2-kabelforbindelsen til transmission af elektricitet mellem Finland og Estland afbrudt den 26. januar på grund af en funktionsfejl. Kablet forventes at blive repareret i midten af september. Det nyligt vedtagne NIS 2-direktiv og direktivet om kritiske enheders modstandsdygtighed vil bidrage til at øge energiinfrastrukturens modstandsdygtighed. Kommissionen har desuden analyseret rapporterne om de stresstest i energisektoren, som medlemsstaterne har gennemført, og har foreslået opfølgende foranstaltninger til medlemsstaterne, som vil træffe afgørelse om vejen frem.

⁵⁹ Forordningen om gasforsynings sikkerhed giver medlemsstaterne mulighed for at aktivere tre forskellige kriseniveauer: "tidlig varslings" (en hændelse vil sandsynligvis indtræffe), "alarm" (der er sket forstyrrelser, men markedet kan klare det) og "nødsituation" (gasforsyningen er utilstrækkelig, og der er behov for ikke-markedsbaserede foranstaltninger).

⁶⁰ COM(2024) 91 final.

For at styrke modstandsdygtigheden og bedre beskytte kritisk maritim infrastruktur, herunder bl.a. undersøiske rørledninger, mod hybride trusler og cybertrusler reviderede Kommissionen EU-strategien for maritim sikkerhed og sin handlingsplan i oktober 2023.

I betragtning af energisikkerhedens store samfundsmæssige og økonomiske betydning tillægges energi udtrykkelig høj prioritet inden for rammerne af den fælles europæiske økonomiske sikkerhedsstrategi, der er udarbejdet af Kommissionen og den højtstående repræsentant. Siden juni 2023 er både forsyningskædernes modstandsdygtighed, den fysiske sikkerhed og cybersikkerheden af kritisk infrastruktur blevet prioriteret i en sådan strategi.

3.4. Energimarkeder, herunder energifattigdom

I de seneste år har Kommissionen ført an i betydelige og vidtrækkende reformer af den europæiske energimarkedsorganisation i form af den nylige reform af udformningen af elektricitetsmarkedet, pakken om dekarbonisering af brint- og gasmarkederne og reformen af forordningen om integritet og gennemsigtighed på engrosenergimarkederne (REMIT). **Alle de seneste lovgivningspakker gør det nødvendigt at foretage omfattende revisioner af tertiær lovgivning for at føre de nødvendige ændringer ud i livet.** For gas vedrører dette områderne kapacitetstildeling, håndtering af kapacitetsbegrænsninger og tarifikation. For elektricitet er der ved at blive udarbejdet ny tertiær lovgivning om fleksibelt elforbrug på engrosmarkederne for elektricitet og netoperatørernes anvendelse af fleksibilitetsløsninger. Kommissionen har arbejdet tæt sammen med medlemsstaterne om at følge op på gennemførelsen af elektricitetsdirektivet for yderligere at fremme udviklingen af fleksibilitet i elsystemet og på elmarkederne, navnlig bestemmelserne vedrørende fleksibilitet på efterspørgselsiden.

Der er iværksat flere centrale politikker med henblik på at identificere og fremskynde udviklingen af grænseoverskridende og national infrastruktur. Det europæiske netværk af brintnetoperatører blev oprettet for at udvikle upartiske og målrettede tiårige EU-netudviklingsplaner for brint. EU's nethandlingsplan og den første liste over projekter af fælles og gensidig interesse blev begge vedtaget, og der blev indført fremskyndede tilladelsesbestemmelser gennem nødforordninger, de reviderede REDIII- og TEN-E-krav.

Med hensyn til energifattigdom erklærede 10,6 % af EU's befolkning i 2023, at de ikke var i stand til at opvarme deres hjem tilstrækkeligt. Sammenlignet med 2022 steg denne andel med 1,3 procentpoint⁶¹ i forbindelse med energikrisen og inflationen. Situationen varierede fra EU-land til EU-land og fremmede foranstaltninger til beskyttelse af husholdninger⁶². Den nye lovgivning om energimarkedet vil i højere grad beskytte sårbare husholdninger og dem, der er berørt af energifattigdom, mod afbrydelser. I tilfælde af en naturgaspriskrise kan nødforanstaltninger på EU-plan bidrage til at beskytte forbrugerne gennem indgreb i detailprislofter. Medlemsstaterne kan også træffe foranstaltninger til at sikre adgang til væsentlige tjenester og beskytte sårbare forbrugere mod uforholdsmæssigt store omkostninger og bekæmpe energifattigdom direkte.

Den Sociale Klimafond, som trådte i kraft i 2024, vil mobilisere mindst 86,7 mia. EUR af EU ETS-indtægterne for perioden 2026-2032, herunder 25 % medfinansiering fra medlemsstaterne, for at bidrage til en socialt retfærdig omstilling til klimaneutralitet. Fonden vil finansiere foranstaltninger og investeringer, som medlemsstaterne vil indarbejde i deres sociale klimaplaner senest i juni 2025, hvilket bør bidrage til at kompensere for den forventede stigning i energiregningerne som følge af indførelsen

⁶¹ Kilde [EU SILC-undersøgelse](#).

⁶² De højeste andele af personer, der ikke var i stand til at holde deres hjem tilstrækkeligt varmt, blev indberettet i Spanien (20,8 %), Portugal (20,8 %), Bulgarien (20,7 %) og Litauen (20,0 %). Luxembourg (2,1 %), Finland (2,6 %), Slovenien (3,6 %) og Østrig (3,9 %) indberettede derimod de laveste andele.

af CO₂-prissætning for opvarmning og transport. Kommissionen har nedsat en ekspertgruppe, hvor Kommissionen og medlemsstaterne udveksler god praksis og synspunkter om klargøringen af fonden. Kommissionen har siden juni 2024 ydet støtte til 10 medlemsstater til udarbejdelse af deres sociale klimaplaner gennem instrumentet for teknisk støtte.

Forskning, innovation og konkurrenceevne

EU's producenter står over for stigende konkurrence inden for nettonulteknologier på globale og nationale markeder. Sammenlignet med 2022 var det EU's produktionsværdi af lithium-ion-batterier og varmepumper, der steg mest i 2023 (ca. 30 %), efterfulgt af brændselsceller (18 %), havenergiteknologier, biobrændstoffer (ethanol) og CCUS (næsten 10 %)⁶³. Lithium-ion-batterier har den højeste produktionsværdi i EU i 2023 (21 mia. EUR), men EU havde også sit største handelsunderskud inden for denne teknologi (næsten 19 mia. EUR). Solcelleanlæg udviste et lignende underskud, men til en meget lavere produktionsværdi i EU (2,1 mia. EUR). For batterier steg handelsunderskuddet med 21 % i forhold til 2022, mens det for solceller faldt med 13 %. Den mest fremtrædende energiform blandt nettonulteknologier med handelsoverskud i 2023 var vindenergi (1,7 mia. EUR), hvor importen faldt med 65 %, og eksporten steg med 50 % i forhold til det foregående år. Varme- og kølenet havde det næststørste overskud (1,3 mia. EUR) efterfulgt af vandkraft (0,2 mia. EUR). I 2021-2023 tegnede EU's eksport af rotor til vindmøller sig for den største andel af den globale eksport af teknologien (67 %), efterfulgt af solvarme- og vandkraftteknologier med ca. 40 %.

Kommissionen reviderede SET-planen i 2023 og medtog den i forordningen om nettonulindustri, styrkede dens rolle i gennemførelsen af søjlen for forskning, innovation og konkurrenceevne i energiunionen og anerkendte dens bidrag til EU's kapacitet til at producere strategiske nettonulteknologier.

Forskning og innovation (FoI) er fortsat afgørende for at sikre EU-virksomhedernes fremtidige konkurrenceevne i forbindelse med avancerede teknologier inden for nettonulindustrien. I den forbindelse har den fortsatte gennemførelse af EU's handlingsplan for digitalisering af energisystemet fra 2022⁶⁴ bidraget til at fremme digital innovation i EU, f.eks. ved at udvikle en digital tvilling af EU's elnet og ved at fastlægge indikatorer for intelligente net for at fremme en hurtigere udbredelse af intelligente og innovative netteknologier.

Kommissionen vil fortsat støtte **forskning og innovation (FoI)** i tæt partnerskab med medlemsstaterne gennem den strategiske energiteknologiplan (SET-planen) og dens gennemførelsesarbejdsgrupper for at bygge bro over **kløften mellem forskning og innovation (FoI) og markedsudbredelse** i nye sektorer eller sektorer i den tidlige fase inden for ren teknologi med henblik på at fastlægge fælles forsknings- og innovationsdagsordener i strategiske sektorer som den, der for nyligt blev offentliggjort om solenergiteknologier⁶⁵. Det er også afgørende at fremme partnerskaber med industri- og transportsektorerne for at sætte fart i udviklingen af nettonulteknologier, fremskynde markedsudbredelsen af FoI-resultater og styrke EU's produktionsgrundlag, f.eks. ved at udvikle stærke forbindelser mellem de europæiske teknologi- og innovationsplatforme og industrialliancer (den europæiske batterialliance, den europæiske alliance for ren brint og alliancen for solcelleindustrien), fremme udviklingen af levedygtige investeringsprojekter og produktionskapacitet inden for rene energiteknologier i EU og tackle markeds- og lovgivningsmæssige, infrastruktur- og

⁶³ Beregninger til de kommende 2024-rapporter fra Observatoriet for Ren Energiteknologi (CETO). For yderligere oplysninger: Observatoriet for Ren Energiteknologi.

⁶⁴ COM(2022) 552 final.

⁶⁵ ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE – Fælles forsknings- og innovationsdagsorden for solenergi med medlemsstaterne inden for rammerne af det europæiske forskningsrum (EFR).

teknologiske hindringer for udbredelse i stor skala. Innovationsfonden spiller en afgørende rolle i denne henseende med et anslået budget på ca. 40 mia. EUR frem til 2030 fra salget af EU ETS-kvoter. Dialogerne om en ren omstilling² med industrien og arbejdsmarkedets parter bidrog til at styrke og støtte gennemførelsen af den europæiske grønne pagt og til en styrket industriel tilgang.

Sidegevinster ved energiomstillingen

Ud over dekarbonisering bidrager øget energieffektivitet og anvendelse af ikkebrændbare vedvarende energikilder til at reducere forureningen i overensstemmelse med målene i handlingsplanen for nulforurening⁶⁶, f.eks. ved at tackle **luftforureningen** og mindske de dermed forbundne for tidlige dødsfald og indvirkningen på økosystemerne. Ambitiøse foranstaltninger vil således hjælpe medlemsstaterne med at nå de mål, der er knyttet til ren luft, herunder de mere ambitiøse luftkvalitetsstandarder i det reviderede direktiv om luftkvalitet. De (igangværende) evalueringer af forvaltningsforordningen og af direktiv 2016/2284 om tilsagn om nedbringelse af nationale emissioner er en mulighed for yderligere at strømline forbindelserne mellem energi- og klimapolitikken og politikken for ren luft⁶⁷.

4. KONKLUSIONER

I de seneste år har EU levet op til sine forpligtelser ved at træffe håndfaste foranstaltninger for at garantere sin sikkerhed, gøre fremskridt med omstillingen til ren energi og udvise urokkelig solidaritet med Ukraine. EU har handlet i fællesskab for at nå målene i REPowerEU-planen med henblik på at opbygge et mere sikkert og dekarboniseret energisystem for alle europæere.

Et sådant mål er langt fra let at realisere, navnlig i betragtning af den hastigt skiftende geopolitiske kontekst og de hidtil usete kriser, som EU står over for. Som det fremgår af de data, der fremlægges i denne rapport, har den rettidige, samordnede indsats på medlemsstats-, EU- og borgerniveau ikke desto mindre forhindret de værste virkninger af energikrisen ved at spare energi, diversificere vores forsyninger og træffe foranstaltninger til at tackle drivkræfterne bag EU's strukturelle svagheder ved at styrke foranstaltningerne hen imod klimaneutralitet og en ægte energiunion, der er fokuseret på udbredelsen af ren energi.

I en stadig mere geopolitisk splittet verden er betydningen af forsyningssikkerhed, energisikkerhed, bæredygtighed og modstandsdygtighed kombineret med klimaændringernes stigende indvirkning på beredskabet i energisektoren kommet i forgrunden, såsom den udfordring som EU's transport og forsyning af kritiske råstoffer og den tilknyttede råstofindustri udgør for konkurrenceevnen. Her har EU handlet hurtigt ved at styrke sine internationale partnerskaber og ved at vedtage forordningen om nettonulindustri og forordningen om kritiske råstoffer, men også ved at opfordre til strategiske overvejelser fra Mario Draghi og Enrico Letta.

Det solide fundament, der er skabt gennem utrætteligt samarbejde og solidaritet, gør EU bedre rustet til at imødegå de store forandringer og udfordringer, der ligger forude.

Nye og fremspirende udfordringer såsom ambitionskløften i målene for vedvarende energi og energieffektivitet, stigningen i energifattigdom, energiprisforskellen i forhold til andre globale konkurrenter og risikoen for ny strategisk kritisk afhængighed vil imidlertid i de kommende år kræve en beslutsom politisk reaktion og en trinvis ændring i indsatsen både på EU-plan og medlemsstatsplan gennem mere koordinering, markedsintegration og fælles handling.

⁶⁶ COM(2021) 400.

⁶⁷ Der vil blive offentliggjort mere dokumentation i den næste overvågnings- og prognoseindsats i forbindelse med nulforurening, der er planlagt til udgangen af 2024.

Medlemsstaternes forelæggelse af deres endelige ajourførte nationale energi- og klimaplaner udgør en afgørende milepæl i denne henseende, da de både skal leve op til ambitionerne i EU's mål for 2030 og yderligere fremskynde gennemførelsen hen imod disse mål, og står dermed i centrum af EU's og medlemsstaternes gennemførelsesstrategi hen imod energiunionens mål. I forbindelse med det stigende fokus på gennemførelsen af EU's klima- og energilovgivning skal alle medlemsstater øge indsatsen for at opnå et tilstrækkeligt ambitionsniveau og sikre, at Den Europæiske Union er på rette spor hen imod sine kollektive energi- og klimamål for 2030. Kommissionen opfordrer indtrængende de resterende medlemsstater til hurtigst muligt at forelægge deres planer for at muliggøre en hurtig og omfattende vurdering på EU-plan, idet planerne udgør et solidt springbræt til at tackle flaskehalse, drøfte bedste praksis, forbedre den regionale koordinering og muliggøre en hurtig og fleksibel opfyldelse af vores 2030-mål.